

País Basc: desfer el nus

GEMMA CALVET | Actualitzada el 21/12/2010 00:00

Novament l'expresident Felipe González entra en escena per ratificar les declaracions que van escandalitzar la classe política: si hagués pogut, hauria assassinat els etarres que van perpetrar l'atemptat d'Hipercor. Ell diu "volar" els etarres. D'entrada diu que no entén on és l'escàndol, i tot seguit afegeix: "Pot ser que ho sigui, però ho dic des del punt de vista de responsabilitat d'un governant". Amb aquest procediment preventiu d'eliminació del risc d'atemptat, Felipe González resumeix molt gràficament el sentit de la lluita antiterrorista que ell va

impulsar i que en part encara ara perdura en les vèrtebres de la democràcia espanyola. La primera volta del nus basc la dóna aquest tros de corda que expressa González: les conviccions democràtiques, els límits de l'estat de dret i les normes són totalment menyspreades per aquesta pretesa raó d'estat.

Quan un governant s'empara en el salvament de vides per cometre delictes no pot desentendre's del que els seus funcionaris o els GAL de torn fan. La convicció de l'expresident és ferma i es justifica, segons diu, perquè coneix dirigents de totes les ideologies que quan no poden detenir uns terroristes, "no sols tenen la temptació, sinó l'acció de destruir-los per defensar les vides dels seus conciutadans". "Això passa tots els dies en la lluita contra el terrorisme internacional, els atacs dels grups talibans i amb Al-Qaida". Amb aquestes comparacions es delata l'altre tros de corda afegida al nus basc que amaga aquest sentir: hi ha consciència de guerra, d'enemic. És aquí on Estat i la banda terrorista ETA s'han entroncat històricament de manera comuna per teixir el centre del nus del conflicte: la violència.

Aquesta violència, als primers els ha justificat a l'hora d'emprar tots els instruments, legals o no, per perseguir tant la banda armada com el seu pretès suport electoral i sociològic. Als segons, els alimenta la lògica armada com a reacció a l'afront constant il·legítim i il·legal de l'Estat, contra el dret d'emancipació d'un poble, des del principi de legítima defensa. Aquesta dinàmica d'acció-reacció perfectament dissenyada des de la fundació de la banda armada mai ha estat qüestionada frontalment pels mètodes de l'Estat. Al contrari, la reacció de la legalitat democràtica s'ha orientat des de la justícia d'excepcionalitat, el consentiment de la tortura en l'aplicació de la llei antiterrorista, el progressiu allargament de condemnes, la detenció d'advocats, la llei de partits polítics, les mesures cautelars de tancament de mitjans de comunicació, la persecució de l'entorn sociològic i la persecució de la ideologia.

Va ser reveladora la descripció d'aquella escena que relata Fernando Agudin a *En el laberinto* al quarter d'Intxaurrenondo, on la que aleshores era ministra d'Interior, Margarita Robles, tractava de convèncer els guàrdies civils que no torturessin en els interrogatoris esgrimint raons legals i constitucionals i, en veure que no els convenia, els va dir: "Cada vegada que torturen un detingut contribueixen a crear quatre etarres més en el seu entorn, si no els convenç la llei, que sigui l'eficàcia". La política espanyola, incloent-hi en massa ocasions CiU i en d'altres el PNB, ha consentit aquesta dinàmica, des d'una certa resignació.

Ara bé, l'aval de la llei de partits polítics per part del Tribunal d'Estrasburg va fer un cop de timó determinant en aquest mapa d'interacció. L'esquerra abertzale, ja des del fracàs del darrer procés de pau, ha treballat molt per crear des de les bases i amb la dificultat de fer-ho des de la clandestinitat un pronunciament de distanciament i rebuig de la violència. No hi ha marxa enrere en la posició política de rebuig a la violència de la base social i la força política de l'esquerra abertzale. Aquest canvi ha desfet de cop moltes voltes del nus basc. Sense força social ni política, ETA no té cap futur. I això ho sap el vicepresident Rubalcaba quan insisteix que ja no caben més treves d'ETA o que, sigui com sigui, no permetran la concurrència a les municipals a l'esquerra abertzale.

Però l'ocasió i la contundència dels fets són molt clares. Gent com Egibar té la ferma certesa que aquesta vegada va de debò. No cal esperar la declaració d'ETA per saber que, sigui com sigui, serà difícil no permetre la legalització de l'esquerra abertzale. La mateixa sentència absolutòria d'Otegui per la declaració d'Anoeta dictada recentment per l'Audiència Nacional avala la credibilitat del procés polític engegat de manera irreversible.

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

La memòria dels malaguanyats Ernest Lluch, del magistrat Tomás y Valiente i de tants demòcrates que han estat privats del dret a la vida ens obliga a demanar que, ara sí, els actors polítics superin les temptacions de Stallone de González i apostin d'una manera determinant per la intel·ligència política i l'autenticitat democràtica per garantir, així, que la ciutadania basca pugui ser representada electoralment sense exclusions.

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ**Les profecies de Rajoy****Mireia Manzano: "Em fa por l'engany. Que juguin amb els nostres sentiments i ens manipulin"****Calldetenes, manifestos i samaritans**